

Gemeente Tholen
t.a.v. de gemeentesecretaris
Hof van Tholen 2
4691 DZ THOLEN

Eindhoven, 4 december 2023

Betreft : BDO-benchmark Nederlandse gemeenten 2024

Geachte gemeentesecretaris,

Hoe houden gemeenten zich ondanks grote maatschappelijke uitdagingen financieel staande? BDO zocht het uit en heeft wederom alle Nederlandse gemeenten langs de financiële meetlat gelegd.

Omdat de ontwikkelingen daarom vragen is onze systematiek geüpdatet ten opzichte van de voorgaande jaren. In de dynamiek van aanhoudende onzekerheden over de structurele omvang van het Gemeentefonds en over het politieke landschap, hebben we besloten de scope van de benchmark uit te breiden. De vijf financiële kengetallen op basis van de jaarcijfers 2022 vormen nog steeds de basis voor de analyses, maar ze zijn een momentopname op basis van de laatst vastgestelde jaarcijfers en weerspiegelen daarmee - in een roerige tijd als de huidige - onvoldoende het toekomstperspectief. Daarom kijken we nu ook naar de financiële toekomst van gemeenten in de vorm van de saldi van de begrotingen 2023 tot 2027. Immers: hoe reëel is het om een gemeente een hoog rapportcijfer te geven als de komende jaren hoge tekorten worden verwacht?

De branchegroep Overheid van BDO draagt graag bij aan een goed functionerende overheidssector en brengt daartoe, inmiddels voor de zesde keer, de BDO-benchmark Nederlandse gemeenten uit. Een rapport waarin wij de financiële gezondheid van Nederlandse gemeenten objectief in kaart brengen.

Ranking financiële performance Nederlandse gemeenten

In de Financiële Stresstest geven wij per gemeente - op basis van vier categorieën, gebaseerd op het inwonersaantal per gemeente - in één rapportcijfer weer hoe het staat met de financiële performance ten opzichte van andere gemeenten. Een overall-cijfer geeft immers een breder beeld dan bijvoorbeeld enkel een vergelijking op specifieke kengetallen.

Bij de totstandkoming van deze score en ranking is zoveel mogelijk gebruikgemaakt van de signaleringswaarden¹ (ondergrenzen) die de provincies als toezichthouders hanteren bij het financieel toezicht op gemeenten.

¹ Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader GTK 2020 Gemeenten

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90 %	90-130 %	>130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90 %	90-130	>130 %
Solvabiliteitsratio	>50 %	20-50	<20 %
Grondexploitatie	<20 %	20-35	>35 %
Structurele exploitatieruimte (begroting) ¹	>0 %	0	<0 %
Belastingcapaciteit	<95 %	95-105	>105 %

Bij dit financiële toezicht draait het om de volgende kengetallen:

- Solvabiliteit
- Netto/gecorrigeerde schuldquote
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit

We beschouwen de kengetallen altijd in samenhang met elkaar. Dat is ook de wijze waarop de scores tot stand zijn gekomen. BDO heeft de onderstaande puntentoekenning aan deze signaleringswaarden gekoppeld.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	30	20	10
Solvabiliteitsrisico	40	27	13
Grondexploitatie	15	10	5
Structurele exploitatieruimte (begroting)	10	6	3
Belastingcapaciteit	5	3	1
	100	66	32

Dit betekent dat een gemeente die op alle vijf ratio's 'minst risicovol' volgens de indeling van de provincie scoort, een score van 100 behaalt, en daarmee een rapportcijfer 10 in onze analyse krijgt. Een gemeente die op alle vijf ratio's 'meest risicovol' scoort, behaalt in onze analyse een score van 32, en daarmee een rapportcijfer 3. Scores zijn afgerond op hele getallen.

Wat nieuw is dit jaar, is dat het rapportcijfers vervolgens nog beïnvloed wordt door de begrotingssaldi 2023-2027 indien dit per saldo negatief is. Stel een gemeente heeft eind 2022 een vermogen van € 100 miljoen en per saldo is het begrote resultaat over de jaren 2023-2027 € 10 miljoen negatief. Dan krimpt het eigen vermogen met 10%. Dit leidt dan tot een correctie van de score van 10 punten. Als deze gemeente een 9 scoorde op basis van de vijf financiële ratio's, scoort de gemeente per saldo een 8.

Die financiële vooruitzichten nemen wij dit jaar dus mee in onze berekeningen indien deze een negatieve invloed hebben op de financiële ratio's. Daarmee schetsen we een realistischer beeld van de financiële positie van de Nederlandse gemeenten. Waar staan de gemeenten eind 2022 in financieel opzicht en welke beweging zien we als we vooruitkijken? We realiseren ons dat begrotingen per definitie een subjectief karakter hebben. Tegelijkertijd steken gemeenten veel tijd en energie in de kwaliteit van de begroting en is de begroting richtinggevend.

De score van uw gemeente

In het geval van uw gemeente zijn we uitgekomen op een rapportcijfer 8,5.

Dit cijfer is als volgt opgebouwd:

Cijfer op basis van financiële ratio's: 8,5

Som begrotingssaldi 2023 t/m 2027*: € 1.479.075

Som eigen vermogen 2022: € 45.836.000

Begrotingssaldi / eigen vermogen: 3%

Rapportcijfer na verwerking effect toekomstige begrotingssaldi: 8,5.

We hechten er belang aan dat u met deze informatie voorafgaande aan de publicatie van ons rapport bent geïnformeerd over uw score. We vragen u hier vertrouwelijk mee om te gaan tot het moment dat wij ons benchmarkrapport publiceren.

Wij zijn momenteel in de afrondende fase van ons nieuwste rapport. We hebben de jaarrekeningen 2022 en begrotingen 2024 van alle gemeenten geanalyseerd en geduid. Hiertoe hebben we uitsluitend de door gemeenten zelf gepubliceerde cijfers gebruikt.

Voor onze benchmark vragen wij jaarlijks een aantal gemeenten een toelichting te geven op het verhaal achter de cijfers. Als u hierin voor een volgende editie ook geïnteresseerd bent, dan kunt u dat per mail via publiekesector@bdo.nl kenbaar maken. Ook kunt u natuurlijk, als u dat liever heeft, hierover met ons in gesprek staan, zonder dat dit leidt tot publicatie. Eventuele vragen of opmerkingen vernemen wij ook graag.

Ontvang het benchmarkrapport digitaal

We zijn voornemens het rapport in januari 2024 te publiceren. Wenst u het rapport vlak na lancering digitaal te ontvangen? Meld u dan aan via www.bdo.nl/benchmarkgemeenten-voorinschrijven.

Met vriendelijke groet,

drs. R.H. (Rob) Bouman RA

Partner BDO Audit & Assurance en voorzitter branchegroep Overheid van BDO

*2023 is gebaseerd op de begroting 2023, de jaren 2024 t/m 2027 zijn gebaseerd op de begroting 2024